

DE GAVE DER TRANEN

Jezus weende over Jeruzalem (Lukas 19:41-48)

door Jurjen Beumer

Jezus weent, hij huilt, hij schreit, hij laat zijn tranen de vrije loop. 'En toen hij nog dichterbij gekomen was en de stad zag, weende Hij over haar ...'.

Tranen stromen over deze wereld, zoute, bittere tranen. Al die tranen, van al die mensen om ons heen, ook die van u en mij erbij, vormen samen een vloedgolf aan verdriet, het stroomt maar door, het stroomt maar door ... en al die tranen-golven slaan over ons heen. Wat wordt er veel gehuild op en over deze wereld.

Die mevrouw die hoorde dat ze ongeneeslijk ziek was. Haar keel werd dichtgeknepen.

Of die jonge ouders, hun eerste kindje blijkt zwaar gehandicapt. Elke ochtend is hun kussensloop doornat.

Of die man bij Fokker, 30 jaar hard werken en nu ... eruit! Hij had nog nooit gehuild, maar nu ...

En dat jongetje, net naar een nieuwe school, 's nachts ligt hij huilend te woelen omdat ze hem pesten.

... én Bosnië, én Tsjetenië; lange rijen strompelende mensen met schamele bezittingen op de vlucht, de tranen lopen bijna via de tv onze huiskamers binnen

Al die tranen zitten opgekropt in onze borst, gevangen achter de tralies van onze ribben. Ze verstikken ons en ze maken ons kapot als ze er niet uit kunnen. Mannen huilen niet, zegt men. Maar dat is juist hun probleem. Hoe meer ze zich groot houden, des te harder slaat de stress toe.

Jezus weende. Hij is een mens als wij. Dat hij ook huilde is een uiterst troostrijke gedachte. Niets menselijks is Jezus vreemd. Hij huilt. Overigens in het evangelie alleen op deze plaats, daarom moeten we extra opletten.

We kijken daarom even naar de omgeving van ons verhaal. Het Lukas-evangelie laat zich lezen als een **reisverhaal** is. Jezus reist met zijn leerlingen van Galilea in het noorden naar Jeruzalem, naar het centrum van de politieke en religieuze macht, de stad en de tempel. Vlak vooraf aan die woorden over het wenen staat het verhaal over de intocht (vs 28-38-palmpasen). Let wel, Jezus is dan nog niet in de stad, want in 19:37 staat dat hij 'aan de glooiing van de Olijfberg' is. Dus daaraan vooraf heeft 'palmpasen' plaatsgevonden, u weet wel, dat verhaal met die kleren op de weg en dat veulen.

(Ik kan u de plek aanschouwelijk laten zien, voor bezoekers van pelgrims naar Jeruzalem is dit namelijk een van de mooiste plekken).

Nu laat ik u deze mooie foto wel zien, maar u weet dat de bijbel geen aardrijkskunde boek is of een toeristische wegwijzer; nee, de evangelist Lukas brengt een **geloofs**-verhaal in kaart voor de eerste (heiden!)christelijke gemeentes. Het gaat dus niet om geografie (aardrijkskunde) maar om theologie, of beter om 'verkondiging'. Nog dichterbij gezegd: Lukas wil met zijn verhaal mensen bemoedigen die hún leven willen laten bepalen door het reisverhaal van Jezus, die zijn verhaal tot het hunne willen maken: tot vandaag de dag. Want ook wij zijn op reis, op weg van het 'noorden' naar 'Jeruzalem', nog steeds! Voor ons lukt het ook maar niet om 'de stad van vrede' (Jerusjalaim), om 'de wereld van vrede' te bereiken, of nog moeilijker misschien 'een hart vol vrede' te krijgen. En precies dat '**niet**' ervaart Jezus daar aan die glooiing van de Olijfberg, dat het niet lukt, dat het zo ongelooflijk moeizaam gaat, dat onze oren en ogen potdicht zitten, dat het levensverhaal (dat van hemzelf en dat van ons) misschien wel **mislukt**.

Het huilen van Jezus op deze plek kijkt als het ware vooruit op datgene wat komen gaat. 'Want er zullen dagen over u komen ... (43) Ongelooflijk lieve mensen, er staat jullie, bewoners van Jeruzalem, nog heel wat te wachten, je zult nog veel meer moeten huilen, het verhaal is nog niet afgelopen. Grote

schokgolven zullen nog door jullie leven slaan, echt, geen steen op de andere zal er blijven (44). Je zult er diep doorheen moeten.

excurs:

Nu moet u weten dat de evangelist Lukas zijn evangelie omstreeks het jaar 80 schreef/componeerde, dat is dus **ná** de val van Jeruzalem, in het jaar 70 door de Romeinse keizer Titus. Hij blikt dus terug in de tijd. Uiteraard dat Lukas Jezus laat wenen in zijn reisverhaal, nog even en de stad zál ook geheel in gruzelementen liggen. Om dit duidelijker te maken: het is ongeveer net zo als wanneer wij een verhaal over de Tweede Wereldoorlog horen of lezen: we weten dat die oorlog geweest is, en toch worden we nog helemaal meegenomen door het verhaal, en wat opvalt, het is net of de centrale verzetsfiguren uit die tijd verder weg in de tijd steeds meer reliëf krijgen. Bonhoeffer bijvoorbeeld, die vermoord werd door Hitler, we krijgen steeds beter in de gaten wát hij gepresteerd heeft!

Jezus weende over Jeruzalem. Hij ziet haar schoonheid, met vlak voor hem de (tweede) tempel. Jezus huilt om de grote catastrofe, die van toen en die komen gaat. Die van toen: 'Aan Babels stromen, daar zaten wij en weenden' (psalm 137 klinkt mee in onze tekst) Het gaat om de ballingschap in Babylon na de verwoesting van de éérste tempel in 586 v Chr.

De catastrofe van toen **èn nu**: Jezus huilt om Auschwitz, om dat gehandicapte kindje, om die werkloze man, hij huilt om de moord op Rabin. Jezus huilt al onze tranen en wij de zijne. Hij voorziet (profeteert) het einde van de geschiedenis die hij met zijn eigen leven inzet en bekoopt, zijn dood op een andere plek net buiten Jeruzalem. Schedelplaats/golgotha **IS** het volstreckte einde van alles, het failliet van alle menselijk ondernemen. (M.a.w het huilen van Jezus heeft niet alleen emotionele/psychologische waarde, maar theologisch/verkondigende: het is een zaak van leven en dood van leven en dood, ... van dood en léven).

Wil je ontkomen aan de uitzichtsloosheid van het bittere einde? Wil je je bevrijden uit de onontwarbare knoop van het grote 'waarom'? Weet dan, dat God naar je omziet (44), dat God je bezoekt (episkope: 'waarmee de Opgang uit de hoogte naar ons zal omzien, 1,78) precies daar in het tranendal. God is niet boven de geschiedenis, ver weg van ons leven, maar er midden in, dichtbij je, tot in de diepte van je lijden. Wees waakzaam op dat uur U (kairos, 44), let op die kleine signalen van Zijn aanwezigheid (hoe verborgen ook, 42): een hand van een medemens die je aanraakt en je troost, een gemeente die om je heen staat als het water tot aan je lippen staat, dáár is God, zó bezoekt God ons. Tast daarom je eigen leven en de loop van deze geschiedenis niet alleen af op wanhoop, maar ook op hoop. Zo niet, dan wordt het nog donkerder en nog zwarter, dan blijft inderdaad geen steen op elkaar. Zo ja, dan gaat heel langzaam, zo nu en dan het wenen en schreien over in een glimlach, tenslotte in een royale lach.

Jezus weende over Jeruzalem, het is een wenen dat nodig is, om de weg, Zijn weg die nog een **kruisweg** zal worden vol te houden.

'Zalig, gij, die nu weent, want gij zult lachen'. (6:21) En pal erop: 'Wee u, die nu lacht, want gij zult smart hebben en wenen' (6:24). Het evangelie zit ons steeds op een ander been. Exact met dat andere been komen we in het **nieuwe** Jeruzalem. Wie alleen maar huilt wordt een pessimistische zwartkijker en zal nooit voorbij welke catastrofe dan ook komen, laat staan dat hij een poot er naar uitsteekt. Wie alleen maar lacht, wordt een oppervlakkige optimist die denkt dat het leed hem of haar bespaard zal blijven.

In het wenen van Jezus over Jeruzalem klinkt het lachen van het **nieuwe** Jeruzalem mee, waar eens alle tranen gewist zullen worden. Op dit **kruispunt** van huilen en lachen voltrekt zich ons leven. Dit huilen, dit schreien lucht op en geeft creativiteit. Dit wenen van Jezus maakt dat hij de dingen scherp ziet en in verzet komt. 'En hij ging de tempel binnen en begon de kooplieden uit te drijven ...' (45)

Zo leren we vanochtend **de gave van de tranen**, om ons attent te maken op de dingen die komen gaan, om ons te oefenen in volharding, om in die dikke druppels op onze wangen de eerste zonnestralen te zien glinsteren.

(het volgende citaat is van pater Jan van Kilsdonk in zijn boek *Met het licht van jouw ogen ... zegen mij*, Amstelveen 1982, p.48)

'Doe mijn tranen in uw kruik, zo bidt ergens de psalmist (psalm 56,9). Eens vertelde mij een jongen van 25, die enorm veel geleden had in een wisselwerking van verdronken homofilie levensbehoefte en een redeloze en radeloze agressie jegens zijn vader: ik droomde vannacht van een héél grote kruik, waarin alsmáar druppels vielen. Zijn talrijke dromen wemelden altijd van monsterlijke vogels, zeer angstaanjagend. Deze droom was de kalmte zelf.

Misschien is God wel zo'n kruik, dacht ik, niets anders dan een Kruik voor de tranen die Hij geeft. Wat zou Hij anders kúnnen, wat zou Hij anders móeten zijn. Doe mijn tranen in uw kruik - zijn zij niet in uw boek? bidt de psalm. **Onze tranen verzameld, geschreven en snik na snik gelezen ...**'.

nog een illustratie:

In haar prachtige autobiografie *Tegenwind, Herinneringen* (Baarn 1995, p.130) schrijft Dorothee Sölle: 'Maar is het een troost te kunnen huilen? is het een verlies als onze tranen wegblijven? Ik probeer over deze vraag na te denken in samenhang met mijn eigen ervaringen met het kunnen huilen. Ik herinner me nog precies een gesprek dat ik twintig jaar geleden voerde met een omroepredacteur. Haast terloops vertelde hij mij dat de katholieke liturgie de bede om tranen kent. Ik schrok omdat ik merkte dat mij iets ontbrak. Tegenwoordig geloof ik dat deze opmerking van een oudere vriend helemaal niet terloops was. Misschien kende hij mij beter dan ik mijzelf kende en vermoedde hij iets van het verdriet dat in mij schuilging. Hij wilde mij wijzen op de bevrijdende en reinigende kracht van tranen. Het ging niet om een discussie en ons medium was niet de psychologische analyse. Het ging om het kunnen huilen en het medium was religie. Ik schrok omdat ik merkte hoelang ik niet meer had gehuild en deze schrik was het begin van het gebed.'